

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

73. ÅRGANG

15. JULI 1961

A V I N N H O L D E T : NR
VISITT I EN SØSTERKIRKE - HVA JEG MENTE — HVA JEG
TROR - HOS IKONMALEREN I REKOLA - BLIKK PÅ TIDEN 14
- BØKER: FRA SVERIGES KATOLSKE PARNASS - UTLANDET

NESTE NUMMER UTKOMMER 12. AUGUST 1961

Nyheter og andre gode bøker:

ELSEBET KIELER: Messeofferet. Nettopp utkommet. En liten utmerket innføring i messens vesen og dens forskjellige deler. Dansk. . . . . Hf. kr. 6.70
 SVEN DAMSHOLT: Tanker om det kristne Ægteskab. Også en ny og god liten fremstilling på dansk om ekteskapet . . . . . Hf. » 3.65
 GRAHAM GREENE: Twenty-one Stories . . . . . lb. » 12.80
 BROTHOR CHOLERIC: Last Cracks in legendary Cloisters . . . . . lb. » 12.80
 WERNER BERGENGRUEN: Zorn, Zeit und Ewigkeit. Erzählungen . . . . lb. » 29.00
 Obolungwe oder ein Neger in Europa. En humoristisk betraktning om europeisk katolisisme fra en negers synsvinkel . . . . . lb. » 16.80

Disse bøker og mange andre leveres når bokhandelen åpner etter ferien mandag 31. juli.

ST. OLAV BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo - Tlf. 42 31 70

ST. OLAV's redaksjon og ekspedisjon tar nå en pause og sier vel møtt igjen med neste nummer som kommer 12. august.

GOD SOMMERFERIE!

LEGMANNSRÅDET
 OSLO KATOLSKE BISPEDØMME
 er stengt i juli og august.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,
 er stengt fra 1/6 til 1/9—1961.

FYRINGSOLJE

brukes av

- St. Olavs kirke
- Bispegården
- St. Josephs Institutt
- Vor Frue Hosp. Nerveavd.
- St. Dominikus kirke
- Lunden Kloster
- St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem
- St. Katarinahjemmet
- St. Franciskus Kirke
- St. Franciskus Hosp.
- St. Pauls Kirke
- Vår Frue Kirke
- Marias Minde
- St. Franciskusøstrenes Moderhus
- Øyenklinikken
- St. Josephs Hosp., Drammen
- St. Torfinns Klinikk, Hamar
- St. Elisabeth Inst.
- St. Mikael's Kirke
- St. Mikael's Prestegård
- St. Theresia kirke
- St. Franciskus Hosp.
- St. Magnus Kirke
- St. Magnus presteg.
- St. Elisabeth Hosp.
- Vår Frue Kirke
- Bispegården
- St. Olavs Kirke, Bispegården
- St. Olavs kirke
- St. Olavs Prestegård

Oslo

Arendal

Bergen

Hammerfest

Hønefoss

Lillestrøm

Tromsø

Trondheim

Tønsberg

Ved bestilling av olje:
 Oslo 68 34 60 - Service: 56 56 90

St. Hallvard Kameratklubb
 har møte hver torsdag kl. 19.30, i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

Over til Kombinert!
 Forsikringen som gir den beste beskyttelse når skader inntreffer.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
 OSLO

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 16. JULI (8. s. e. pinse): Ep. Rom. 8, 12—17. Ev. Luk. 16, 1—9.
 Mandag: Ferialdag. Tirsdag: Camillus av Lellis, bekj. Onsdag: Vincent de Paul, bekj. Torsdag: Hieronymus Emiliani, bekj. Fredag: Laurentius av Brindisi, kirkelærer, bekj. Lørdag: Maria Magdalena, bolf.
 SØNDAG 23. JULI (9. s. e. pinse): Ep. 1. Kor. 10, 6—13. Ev. Luk. 19, 41—47.
 Mandag: Ferialdag. Tirsdag: Jakob, ap. Onsdag: Anna. Torsdag: Ferialdag. Fredag: Nazarius, Celsus og Victor, mart. Innocens I, pave, bekj. Lørdag: OLSOK.
 SØNDAG 30. JULI (10. s. e. pinse): Ofentlig feiring av Olsok. Lesn. Visd. 10, 10—14. Ev. Matt. 16, 24—27. Mandag: Ignatius Loyola, bekj. Tirsdag: Ferialdag. Onsdag: Alfonso Maria Liguori, bisk., kirkelærer. Torsdag: Ferialdag. Fredag: Dominikus, bekj. Lørdag: Vår Frue i Sneen.
 SØNDAG 6. AUGUST (11. s. e. pinse): Vår Herres Jesu Kristi Forklarelse. Ep. 2 Pet. 1, 16—19. Ev. Matt. 17, 1—9.
 Mandag: Cajetan, bekj. Tirsdag: Jean-Marie Vianney, bekj. Onsdag: Ferialdag. Torsdag: Laurentius, mart. Fredag: Ferialdag. Lørdag: Clara, jomfru.
 SØNDAG 13. AUGUST (12. s. e. pinse): Ep. 2. Kor. 3, 4—9. Ev. Luk. 10, 23—37.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
	OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsv. 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Maria Kirke, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svitthun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	7.45	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11949	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20221	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 3066	—	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo
Kontortid: 9,30—16. Lørdag 9,30—14. - Tlf. 42 31 70
Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år -
Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 10 dager før utg.dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 153 21.

FØR EN KONGRESS

Om bare et par uker åpnes påny en nordisk kongress for katolske akademikere. For to år siden møttes man på Bornholm, denne gang er møtestedet Nastola i Finnland. Helt siden krigen har slike kongresser med jevne mellomrom vært holdt; det akademiske plan er faktisk et av de områder hvor det har lyktes å holde vedlike et riktignok begrenset, men iallfall jevnt samarbeid på nordisk basis.

Og man er tilbøyelig til å tro at disse kongressene er et av det mest verdifulle fenomener innen nordisk katolisisme etter krigen. Da kongressen i Kristiansand i 1948 tok opp emnet «Moderne katolsk tanke i forhold til nordisk åndsmiljø» anga den samtidig et tema som ingen kongress siden har kunnet se helt bort fra, og som det fremdeles er vesentlig å komme tilbake til. Vel den mest seiglivede av alle nordiske overtroer er vel nettopp denne, at katolisismen og den nordiske, demokratiske samfunnsform, ja, det nordiske menneske i det hele tatt, er to uforlikelige størrelser. For di visse ubehagelige fenomener, såsom nød, diktatur og analfabetisme forekommer relativt hyppigere i de sydligere land — og dermed i de såkalte «katolske» land — enn i det germanske Norden, slutter man at de er et nødvendig resultat av «Kirkens makt over sjelene». Det er en slutning omtrent like så absurd som den konklusjon sydlandinger på sin side kan fristes til å trekke: At lutherdommen er årsak til at folk i Norden virker trumpne, klossede og materialistiske.

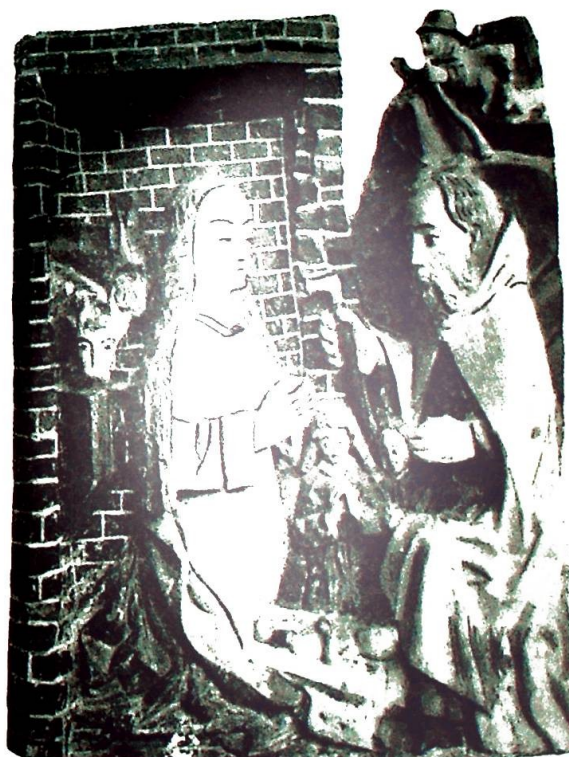
I virkeligheten vil det bli klart for enhver som leser historie — ennskjønt den katolske kirkes historie i Norden, *innenfra sett*, er ennå ikke skrevet — for ham vil det bli klart at barnet må ha en ganske annen far. Det var ikke den kirkelige struktur eller den kirkelige forkynnelse som var fremmed for den germanske eller nordiske folkekarakter. Men det kan nok være at de latinske gevanter Kirken ble presentert i var det. Nettopp i den menn som Kirken ikke var avhengig av sitt latinske skall, ble den en fullstendig hjemlig realitet (dette sagt med de forbehold som arvesynden tvinger oss til å ta — men de gjelder overalt på kloden).

I våre dager er det ikke middelalderkirken vi ønsker tilbake. Men vi ønsker en nordisk, katolsk kirke — en kirke som virkelig taler vårt eget mål, uttaler seg om våre problemer på en måte som vi forstår, en kirke som lar våre eventuelle nasjonale talenter få utfolde seg. Og her har akademikerne sin spesielle oppgave i å få i stand dette møte mellom den nasjonale egenart og den universelle kirkes tanke. Det skjer på disse kongressene, og det er utmerket, så langt det rekker. Men skjer det også i det daglige liv? Den katolske akademikerstand står i Ordets tjeneste, den skulle ha sine egne nådegaver. Men videreføres konfrontasjonen virkelig i den grad som det ville vært mulig, mellom den katolske tanke og det nordiske åndsmiljø, det nordiske offentlige liv? Er akademikere virkelig rede til å representere Kirken, til å ta opp den utfordring en slik representasjon innebærer — ikke bare til alminnelig nestekjærlighet, men til bønn og til studium, for å lære i ett og alt å *sentire cum Ecclesia*, til spontant å kunne søke og finne det svar som må være Kirkens, og gi det videre?

Efter kongressen i Kristiansand la Sven Stolpe frem noen tanker, som vi tror det kan være nyttig å ta frem igjen — nå, efter tretten års forløp.

Var Kristiansand et generalstabsmøte eller et ferie-hjem? spurte Stolpe. I hans øyne hadde forsamlingen vært preget av en urovekkende passivitet, de glimrende innlegg til tross. «En forsamling», skrev han, «som kan synes aldeles passiv, kan på et dypere plan utfolde den største aktivitet, oppleve det største og blodigste personlige ansvar. Det ville aldri falle meg inn å betvile eksistensen av slike blodige offer også blant kameratene i Kristiansand. Men har man engang erkjent dette — og innrømmet det med den største ærbødighet og respekt — så kanskje man kan våge å si at katolikken i Kristiansand var en ganske ufar-

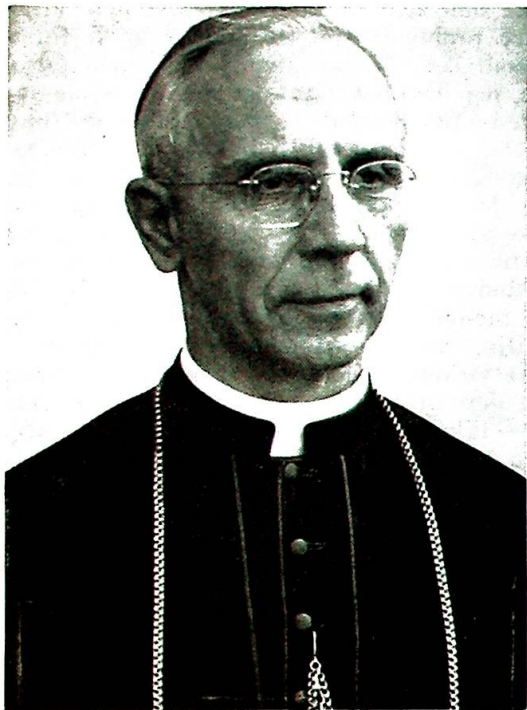
(Forts. side 225)

Et stykke finsk middelalderkunst: Betlehemsscene på et bisreliëff fra Isokyrö.

VISITT I

Kort møte

Finnland er vårt naboland, og dog er det fjernt for de fleste av oss. Hva vet norske katolikker om sine finske trosfellers kår? Vi lar den nordiske akademikerkongressen, som samles i Finland i sommer, være et godt påskudd til å presentere det katolske liv i broderlandet. — Biskop Cobben har siden 1934 vært de finske katolikkers overhyrde, først som apostolisk vikar, nå med tittel av biskop av Helsinki.

I 1942 fikk den finske ministeren G. A. Gripenberg et for en nordisk diplomat ganske usedvanlig oppdrag: Han skulle opprette en finsk legasjon ved Vatikanet. Finland befant seg i en uhyre vanskelig politisk situasjon. Det var i krig med Russland, men holdt hårdnakket på at det ikke derfor ønsket å betraktes som Tysklands allierte, enn si de allierte vestmaktens fiende: Det ønsket bare å få tilbake det Karelen som russerne hadde tatt fra dem ved Moskva-freden i 1940. I denne situasjonen trengte Finland all den moralske støtte det kunne finne — og hos pave Pius XII kunne man regne med å finne all mulig sympati for Finlands sak. Kanskje mintes man vel også den tilsvarende støtten Benedikt XV hadde ydet en finsk sendeferd i en tilsvarende situasjon: Det var i 1917, da Finland hadde erklært sin uavhengighet av Russland — men fant liten gjenklang i den vestlige verden, Russlands allierte. — Og finnene forsto også hvilken enestående mulighet til å oppnå informasjon og kontakt til alle kanter Vatikanmiljøet bød på.

Finnland er fremdeles representert ved Vatikanet, men riktignok nå av sin minister i Madrid. Minister Gripenberg ble etter kort tid kalt til sendemann i Stockholm, der han skulle spille en viktig rolle i fredsforhandlingene med Russland ut gjennom 1943 og 44, og hans etterfølger i Vatikanet ble hjemkalt et par år etter krigens slutt. Legasjonen ble allikevel opprettholdt helt til 1951, de siste årene bestyrt av Göran

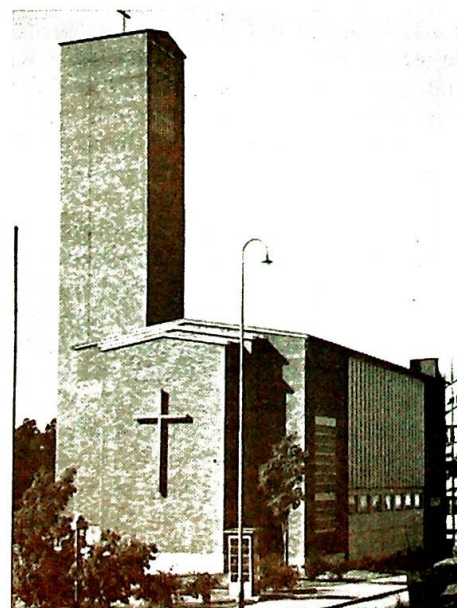
Stenius som chargé d'affaires (hvis sjarmerende hjem i Villa Lante på Gianicolo også norske Romafarere lærte å kjenne etter krigen).

Dermed er vi vidne til det særsyn at det mest lutherske land i Norden samtidig er det eneste som har offisiell kontakt med den katolske kirkes sentrum. Mens den katolske kirke i Finland selv står på ennå svakere føtter enn i de andre nordiske land, katolikene der er ennå mindre tallrike, og kjennskapet til katolisismen ennå mer begrenset. Det har sine naturlige historiske årsaker.

Katolisismen utryddet og gjeninnført

Finnland fulgte jo Sverige inn i reformasjonen, selv om det tok sin tid — og heller ikke foregikk uten blodsutgydelse. De siste katolikker fra Finland som ble oppdaget og dømt, var en prost, som døde i fengsel i Sverige, og østerbottningen Petrus Erics Petrosa, som ble henrettet i 1606.

Siden skulle det gå et par hundre år før messe på ny ble feiret på finsk jord. Litauiske dominikanere som var garnisonsprester i Viborg, ble etter foreningen med Russland reisende prester for de utenlandske katolikkene som nå etterhvert kom til å slå seg ned i Finland. Men det er først i 1856 at Helsinki får sin første faste prest. St. Henriks kirke, den nåværende biskopskirken, ble innviet i 1861. Men det gjaldt hele tiden utlendinger, og prestene var vesentlig polske. Tyske prester gjorde en tid en god innsats, men ble tvunget ut av myndighetene, da man fant dem altfor aktive, og det fantes ennå ikke noen lov som fastslo det katolske mindretalls religiøse rettigheter. Enkelte konversjoner fant ikke desto mindre sted, men først og fremst blant velstående folk, som hadde møtt katolisismen på reiser i utlandet. En finsk general døde som munk i La Grande Chartreuse.

Mariakirken, Helsinkis ganske nye unnen sognekirke, har en fornem beliggenhet ved Stockholmsgatan.

EN SØSTERKIRKE

med Finnlands katolikker

Det var først i dette århundre at tingene så smått begynte å forandres. Finland fikk sine to første — og hittil eneste — innfødte prester i løpet av det første tiåret av dette århundre, det var prestene Wilfred *von Christierson*, som vesentlig arbeidet i Helsinki, og *Carling*, som grunnla en menighet i Terijoki på Karelska Näset — dengang sommeroppholdssted for beboerne i St. Petersburg, og hvor han dessuten kunne samle omkring seg en del karelske katolikker. Men først med uavhengigheten fikk også den katolske kirke sin fulle frihet. I 1920 ble de kirkelige forholdene i landet endelig ordnet. Hittil hadde de katolske geistlige i Finland sortert under erkebiskopen av Mogilev i Russland. Nå ble det opprettet et apostolisk vikariat under Mgr. *Buckx*, og arbeidet i vikariatet betrodd til Jesu Hjerte-patrene (*Sacré-Coeur de St. Quentin*).

I løpet av den siste generasjon har da Finnlands katolske kirke etterhvert funnet sin plass og sin form. Riktignok betydde krigen et tungt slag også for den katolske kirke, som mistet to blomstrende menigheter — Terijoki og Viborg. For tiden teller man 2 300 katolikker i Finland — på 4,5 mill. innbyggere — altså ikke mer enn en halv promille! De er organisert i fem sogn — to i hovedstaden, og dertil kommer Åbo, den gamle svenske residensstaden, Tampere og Jyväskylä, to viktige sentra i innlandet.

De betjenes av et dusin prester av Jesu Hjerte-kongregasjonen, praktisk talt alle nederlendere. Mgr. *Cobben* er landets katolske biskop. Foruten disse prestene er pater *de Caluwé* prest for katolikkene av byzantinsk ritus, og i 1949 kom det påny dominikanere til landet, denne gang tre franskmenn, som på pave Pius XII's personlige initiativ skulle opprette et katolsk kultur-sentrum — *Studium Catholicum*. En annen kultur-innsats som er verd å nevne er de amerikanske søstrenes store moderne private folkeskole, som er meget søkt, der den ligger i den vestlige utkanten av byen, kloss i den nye sognekirken, Sta. Maria.

Hva lutheranismen betyr i Finland

Finland og Norge er sannsynligvis de to skandinaviske land som minner mest om hverandre hva skjebne og natur angår. Begge landene har hatt en lang uselvstendighetsperiode som har avfødt en nasjonalstolthet ikke helt fri for mindreverdsfølelse og derfor desto mer fanatisk. Begge landene er «nye» land, uten noen dyptgående bykultur — Åbo danner i Finland den unntagelsen Bergen danner i Norge. De har derfor heller ingen organisk kontakt med sin egen fortid. Så har katolisismen også hatt en felles skjebne i de to land; begge fikk reformasjonen påtvunget utenfra av et fremmed lederskikt, og begge har i løpet av forrige århundre gjennom vekkelsesbevegelser omsider annammet og grundig rotfestet en lutheranisme som igjen er ytterst mistenksom for alt som smaker utenlandsk — ikke minst da katolisismen. I Finland er imidlertid lutheranismen i en høyere grad enn i Norge blitt identifisert med folkets kamp

for sin egen identitet. Også her har det 19. århundre vært det avgjørende: I motstanden mot russifiseringen og en tendens til å gi den ortodokse religion en særstilling, falt man tilbake på den lutherske religion som et symbol på finskheten. Fremdeles er det offisielle Finland sterkere preget enn det offisielle Norge av sin statskirke. Den finske statskirke har forøvrig en adskillig friere stilling enn den norske, riksdagen har praktisk talt ingen innflytelse over den, og dessuten har den finske kirke sluppet de opprivende kirkestridene som man de siste femti-seksti år har vært vidne til i Norge. Også Finland kirke er splittet i flere retninger, men utad holder de iallfall så noenlunde fred og står samlet.

Et eksempel: «Klosterfrågan»

På grunn av sin beliggenhet og også på grunn av de hundre års forening med Russland har da Finland vært ennå sterkere isolert kulturelt og dermed religiøst sett, enn Norge — spesielt når man unntar den svenske overklassen, som nå etterhvert må gi etter for dynamikken i den finsk-finske massen, som vil opp og frem. For denne massen er den katolske kirke en fullstendig fremmed størrelse, og de religiøse anskuelser som preger den, er tydeligvis i ennå langt høyere grad enn hos de tilsvarende norske befolkningslagene farvet

I september vil det for første gang siden middelalderen finne sted en katolsk prestevielse i Finland. Samtidig med at den eneste nålevende finske prest, Mgr. *Carling*, feirer sitt 50-års prestejubileum, vil frater *Martti Voutilainen O.P.* bli ordinert til prest av Mgr. *Cobben* i Mariakirken i Helsinki. Å opprette klostre er imidlertid forbudt i Finland. Men er kanskje dette bildet et vidnesbyrd om økumenisk tøvær? Fr. *Voutilainen* er iallfall ikke langt fra å mene at han skylder sin søster, frelsesarmesoldaten, sitt klosterkall...

Hva jeg mente - og hva jeg tror

Dr. Birgit Klockars, tidligere protestantisk misjonær i Kina, gikk over til katolisismen i 1952. I vinter holdt hun dette innlegget i finsk radio — i serien «Hva jeg mente — hva jeg mener». — I 1960 tok Birgit Klockars doktorgraden på en avhandling om biskop Hemming av Åbo.

Når et ungt menneske har sine første religiøse opplevelser, er det også villig til, ja kanskje ivrig etter å tale om dem, «fritt fra hjertet». Tredve år senere, som modent menneske, er man ikke like rede til å føre sine opplevelser til torvs. Med tiden har man vokst inn i tausheten. Man har lært å elske en gudstjeneste som ikke i første rekke består av tale, men av tilbedelse. Man har forstått at det ikke er mulig å tale om det dypeste man opplever. Heller ikke er menneskets opplevelse av Gud det viktigste; det vesentlige er hva Gud er i seg selv. På alle områder tales der for meget. Vi er skeptiske overfor de mennesker som alt for lett taler om Gud, men vi minnes med takknemlighet dem som Gud — Kristus — på en eller annen måte har tatt skikkelse i, dem hos hvem vi har skimtet noe av hans kjærlighet og offervilje, hans vidsynte forståelse, hans milde strenghet.

Det er derfor meget nølende jeg har gått med på idag

av positivt antikatolske fordommer. Denne uviljen mot katolisismen møter en forøvrig meget sterk også i mer opplyste kretser. Finland fikk sin «religionsfrihetslov» først i 1922, i forbindelse med hele den nye lovgivningen som måtte til etter adskillelsen fra Russland i 1917. I denne loven fikk Finnlands ortodokse (der er for tiden 70 000 av dem, altså innpå to prosent av befolkningen) status som statskirke ved siden av den lutherske kirke, og katolikkene fikk full religionsfrihet. Men med en viktig unntagelse — som ikke minst rammer de ortodokse: Nye klostre fikk ikke opprettes. Landet hadde et kjent russisktalende ortodokst kloster, Valamo i Ladoga; men dermed fikk det være. Og følgen er at de unge finskitalende ortodokse fremdeles ikke har noe sted de kan følge et eventuelt klosterkall. For katolikkene var spørsmålet mindre aktuelt. Men til sommeren blir en ung finsk dominikaner ordinert, og det har allerede i ti år bodd tre utenlandske dominikanere sammen i et hus midt i Helsinki — uten at dette foreløpig kan kalles et kloster. Men spørsmålet truer unektelig med å melde seg.

I vinter arrangerte Hufvudstadsbladet en enquête angående klosterparagrafen, og det var forstemmende å lese fremstående geistliges innlegg. Flere svar fra ortodokst hold, blant andre av forfatteren Tito Collander, påpekte at klostrene for den ortodokse kultur var en livsnødvendighet. Men en av Helsinkis fremste

å tale om «Hva jeg mente — hva jeg mener». Man har bedt meg om en kartlegning av en religiøs utvikling, som har ført meg fra aktiv tjenestegjøring som protestantisk misjonær til den romersk-katolske kirke. Men jeg akter ikke å dramatisere denne overgangen. Den var ikke så skarp som det kanskje kan synes. Den var blitt forberedt gjennom en mangeårig modningsprosess. Mange av mine protestantiske venner har sikkert gjennomgått noe lignende, ennskjønt utviklingen i mitt tilfelle er blitt påskyndet og delvis har tatt en ny retning gjennom den rike jordbunnen i den katolske kirken.

Å «mene» og å «tenke» er ikke synonymmer. Et umodent menneske mener, det tenker ikke. Dets meninger er sammensatt av følelsesmessige opplevelser, tillærte sannheter, halvsannheter og usannheter, meget som det har hørt eller lest uten å skjelve likt fra ulikt. Proporsjonene mellom sannhet og usannhet beror på hvor pålitelige dets autoriteter tilfeldigvis er. Der finnes mennesker som hele sitt liv nøyer seg med slike «meninger». Men det naturlige burde være at vi med årene lærer oss å tenke, selvstendig, kritisk, logisk.

Nå tror jeg at en del av mine lyttere vil protestere og spørre: Hva er tenkning og religion, eller i hvert fall, hva har tenkning og kristen religion med hverandre å gjøre? Dels er det slike lyttere som tar avstand fra kristendommen, kanskje fordi at en del kristne har inngitt dem den forestilling at et av kristendommens grunnkrav er: Tenk ikke, tro bare! Dels er det slike kristne som mer eller mindre ubevisst setter tro og viten, kristen åpenbaring og logisk tenkning i motsetningsforhold til hverandre.

Kristendommen er naturligvis ikke bare et tanke-system. Den er ikke avhengig av hva jeg tenker eller mener. En

geistlige, sognepresten ved Gamla Kyrkan, erklærte at «den evangelisk-lutherska kyrkan ställer sig i princip avvisande till klosterlivet» og at «klosterlivet är ett försök att dra sig undan det, som är en kristens egentliga plikt, uppgiften att leva som kristen ute i världen»; han konkluderer derfor at «klosterförbudet har kanske en positiv funktion som påminnelse om att en kristen människas främste uppgift är att förverkliga sin tro i ett vanligt vardagsliv». Et lignende resonnement gjøres gjeldende av kirkeministeren selv: «Klostret är så att säga onaturligt i det lutherska landskapet. Inom vår folkkyrka anser man det säkerligen inte önskvärt att ifrågavarande bestämmelse upphäves.»

Vi opplevde riktignok tilsvarende resonnementer under jesuitterdebatten i 1956. Men i Finland har de sannsynligvis større sjanse for å samle en majoritet.

Katolisismen i finsk kulturliv

Allikevel er tingene også i Finland langsomt ved å forandres. Selvfølgelig er det der som i Norge, at den alminnelige religiøse likegyldighet vil være en viktig faktor når det gjelder religiøs toleranse. Men eftersom et nasjonalt-luthersk sneversyn etterhvert får vike plassen for et økumenisk utsyn, vil slike resonnementer som de oven siterte også på kristent hold ha dømt

religion i hvilken en personlig Gud er en første grunn-
sats, forutsetter absolutte verdier, en absolutt sannhet,
som ikke skifter fordi om jeg endrer standpunkt. Men der-
for skal ikke jeg la være å anvende min fornuft. Den er
et av mine pund, hvis anvendelse jeg bærer ansvar for.
Og om kristendommen er en åpenbaring av sannheten, kan
den kanskje tilsynelatende, men aldri i virkeligheten stå
i motsetningsforhold til noe som er sant.

Jeg regnet selv som ung halvt ubevisst med denne mot-
setningen mellom tro og viten. På en eller annen vis var
det farlig med alt for megen kunnskap. All slags tenk-
ning ble lett innordnet i rubrikken «denne verdens vis-
dom», som sto i motsetningsforhold til «korsets dårskap».
Jeg glemte et annet ord i Bibelen: «Vær barn når det
gjelder ondskap, men fullmodne når det gjelder forstan-
den.»

Det er ikke utelukkende en tilfeldighet at mine åtte år
som katolikk også har vært åtte år av gjenopptatte stu-
dier og vitenskapelig forskning. Både på troens og viten-
skapens område har disse årene innebåret en trening i å
søke sannheten, i å tenke. Ja, jeg mener hva jeg sier: Å
bli katolikk har ikke betydd å slutte å tenke, men å be-
gynne å tenke for alvor. Men man kan ikke tenke uten et
materiale, en autoritet av en eller annen art. Utgangs-
punktet for tenkningen er troen på visse godtatte sann-
heter, aksiomer. Jeg har valgt den beste autoritet jeg har
kunnet finne. Men det system av grunnleggende dogmer
som kirken har rakt meg er bare som strekene på et kart.
Jeg trenger kartet, men kartet er ikke virkeligheten. Vir-
keligheten får jeg oppdage selv, og på denne oppdagelses-
ferden har jeg bruk for alle mine sjelsevner, ikke minst
min fornuft.

I det store og hele hadde jeg det samme kartet allerede
i min ungdom. Mange av de vesentlige kristne dogmene
finnes også i den protestantiske kirke. Men det var den
gang for meg som å ha et kart over et vidstrakt land,
men nøye seg med små streiftog såvidt innenfor dets
grenser. Den i seg selv viktige sannhet, at Guds nåde er

en fri gave, ble lett en unnskyldning for en slags åndelig
og intellektuell lettferdighet. Nå er jeg i ferd med å lære
at enhver oppdagelsesferd, enhver form for forskning
krever viljeanstrengelse, krever utholdenhet og tålmod.
Det finnes ikke noe Slaraffenland, der stekte fugler flyver
inn i munnen på en. Det er bare den som søker som finner.

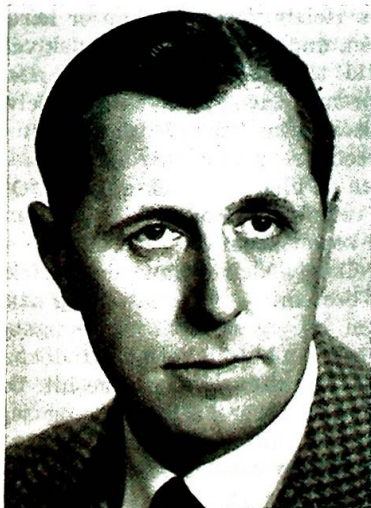
Forholdet mellom tro og viten har nær forbindelse med
nettopp ett av de kristne dogmer som jeg er i ferd
med å oppdage. Det var *inkarnasjonen* som åpnet vår vei
til Gud. Gud steg ned. Guds Sønn ble menneske, et helt
menneske med sjel og legeme. Også legeme. Det er det
som vi så lett glemmer, som jeg også glemte iblant. Man
ville være så rendyrket åndelig, at man ga en åndelig be-
tydning til også det i Bibelen som er ment å være kon-
kret. Vi mennesker er ikke bare ånd. Når vi vil være rent
åndelige, oppstår det lett en motsetning mellom det ånde-
lige livet og det naturlige livet, mellom de religiøse for-
pliktelsene og de vanlige menneskelige forpliktelsene, mel-
lom tro og tanke. Om det åndelige livet ikke inkarneres
i vårt hverdagsliv, i vår omgang med hverandre, i vårt
arbeid, i vår tenkning, blir det kunstig og uekte. Det blir
som det fantasiliv vi lever mens vi leser en roman, og som
vi innimellom med et kraftig bump raser ned i virkelig-
heten fra. For våre medmennesker ser en slik åndelighet
lett ut som fariseisme, og inne i oss selv skaper den split-
telse og disharmoni.

Når Kristus, som er *sannheten*, tar skikkelse i et men-
neske, blir hele dets liv sant, ekte. Det er det som utmer-
ker helgnene, de er ikke først og fremst fromme, snille
— de er ekte.

På en særskilt måte er *Kirken* Kristi fortsatte inkarna-
sjon. Ikke den heller er bare åndelig — den er Kristi
legeme. Hver morgen skjer inkarnasjonens under på nytt
under messen, i Alterets sakramente: Dette er mitt legeme.
Gud kommer til oss i sakramentene ved hjelp av ytre,
konkrete ting, vann, brød og vin — en menneskelig stem-

(Forts. side 225)

seg selv. Her vil uten tvil de ortodokse i Finland
kunne spille en viktig rolle, etterhvert som de våkner
til intellektuelt og aktivt liv, — og det er flere tegn
som tyder på at de er i ferd med det. Den katolske
kirke er i håpløs minoritet — men blant sine 2 300
medlemmer teller den allikevel et forholdsvis stort
antall intellektuelle — ikke mindre enn fire *dr. philos.*!

Göran Stenius — diplo-
mat og forfatter.

Vi omtaler annet steds i dette nummer den innsatsen
pater Robert de Caluwé gjør på det økumeniske plan.
Dominikanernes Studium Catholicum utgir et kvartals-
skrift, *Documenta*, med vektige artikler både på finsk
og svensk. Noe katolsk litteratur på finsk finnes prak-
tisk talt ikke ennå. Men dominikanerpater *Paillard* er
kjent både for sine artikler i den svensk-sproglige
pressen og for sin originale presentasjon av evange-
liene med boken *Fyra evangelister — fyra världar*.
For et par år siden vakte det en viss oppsikt at Finn-
lands mest kjente politiske vittighetstegner, publi-
kumsfavoritten Kari *Suomalainen* i *Helsingin Sano-
mat*, konverterte. Og en av de fremste blant de finn-
landssvenske forfatterne er ingen annen en den tid-
ligere chargé d'affaires ved Vatikanet, Göran *Stenius*.
Han er kjent for sine romaner fra Karelen («Hunger-
gropen»), og konversjonsromanen «Klockorna i Rom»
er oversatt til alle de europeiske hovedsprog.

Finlands vernehelgen, biskop Henrik, fant martyrdøden på en holme i en vestfinsk innsjø for nøyaktig
åtte hundre år siden. Det var gjennom møtet med den
katolske kultur at Finland ble en nasjon. Finlands
katolikker tror ikke det vil kunne være til annet enn
gagn for deres land, dersom kontakten mellom finsk
kultur og katolsk kultur ble gjenopprettet.

Hos ikonmaleren i Rekola

Langsamt fortaper Helsingfors seg ut i naturen. På det flate slettelandet glisner etterhvert tettbebyggelsen, og jorder og bondegårder overtar. Og når vi stiger av bussen i *Rekola*, etter tre kvarters kjøring nordover, er vi ikke bare i en drabantby, men virkelig på landet, ja, vi befinner oss plutselig midt i en julefortelling: Helgedagsstillhet, snetunge graner — og sprø klemt av en kirkeklokke. En slik kirkeklokke som ikke bryter stillheten, men bare er en del av den, fremhever den. Så er det bare en sving i veien — og der ligger Finnlands kanskje merkeligste lille kapell. Og ved klokkestrengen står presten selv, pater *Robert de Caluwé*. Den svarte prestekjolen kan nok gå for en alminnelig soutane. Men sølvkorset på brystet og det fine, kastanjebrune fullskjegget røber hans bestilling: Han er prest for Finnlands — og Nordens — eneste kapell for katolikker av byzantinsk ritus.

En representant for den sorte internasjonale

Det er blitt sent på dagen før vi får anledning til en prat med pater de Caluwé selv. Etter gudstjenesten — og den byzantinske liturgien tar sin rundelige tid — er det kirkekaffe. Og det er en broget forsamling som inn-

Et faktum som er ukjent for de fleste: Ca. 2 % av Finnlands befolkning tilhører den ortodokse kirke. Samtidig med at de latinske misjonærene i middelalderen trengte frem fra vest, kom de byzantinske munkene fra øst, og en stor del av Karelen ble kristnet av dem. Etter Moskva-freden i 1940 ble øst-karelerne spredt over hele Finland.

Pater Robert de Caluwé, som sees over disse linjer, har til livsoppgave å formidle kjennskapet til byzantinsk liturgi og kunst til Vestens kristne. Vi bringer dette intervjuet ikke minst som et nyttig apropos til den artikkelen om den ortodokse kirke som vi forleden bragte.

finder seg i prestens dagligstue — katolikker fra byen og omegnen, barn fra landsbyen, og ikke minst representanter for hovedstadens koloni av utlendinger, som på søndagene finner et fristed her ute. Det svirrer i luften av gloser på alskens fremmede sprog: russisk, finsk, fransk eller hollandsk? Pater Robert tar smilende opp enhver utfordring, han taler flytende åtte sprog og forstår en god del til. Pomeranier-hunden Kulta svinser ut og inn og får vise sine kunster — som er mangfoldige, men av sprog skjønner den riktignok bare finsk — og ute på tunet har barna det travelt med gangeren Suri, pater Roberts ridehest, som tålmodig lunter en tur med hver av dem.

Pater Robert de Caluwé er selv nederlander, men nå har han bodd i Finland en halv menneskealder og klarer det vanskelige finske sproget så å si perfekt. Enda et tredje mål har han måttet tilegne seg som sitt eget — russisk. Han har nemlig valgt en prestekarriere utenom den vanlige: I stedet for å begynne på et vanlig seminar hjemme i Nederland, dro han til Roma for å studere ved det berømte *Collegium Russicum*, og gå i tjeneste ved Vatikanets «departement for orientalske saker». Prestene fra *Russicum* blir nå vanligvis etter endt studietid fordelt rundt om på de russiske og ukrainske menighetene i Vest-Europa; til Russland har det jo ikke vært mulig å komme så lenge *Russicum* har eksistert. Iallfall ikke på vanlig pass. Og pater de Caluwé ble altså sendt til Finland, for å betjene den håndfull katolikker av byzantinsk ritus som lever der. Han er i sannhet en representant for «den sorte internasjonale».

Blant Finnlands ortodokse

— Da kardinalen spurte meg om jeg hadde noe imot å reise til Finland, måtte jeg bare svare at det kunne jeg umulig ha, eftersom jeg ikke visste noen ting om landet, smiler pater Robert. — Men jeg fikk jo fort stifte bekjentskap med det: Vintermørket og tyve graders kulde møtte meg da jeg ankom julaften 1941 — direkte fra Roma og Sydens sol...

Siden er pater Robert blitt bestevenn med landet, som han har gjennomstreift på kryss og tvers i en utrettelig iver etter å lære alle dets særegenheter å kjenne. Siden 1943 har han bodd her i *Rekola*, først i en liten stue, senere er lokalitetene blitt utvidet. Og han er kjent og elsket av snart sagt halve Helsingfors, der han er lærer ved den amerikanske skolen, underviser i nederlandsk ved Universitetet og finner tid til hundre andre mer eller mindre sjelesørgeriske gjøremål. Men spesielt ligger selvfølgelig Finnlands ortodokse kirke ham på hjertet.

— Det er ca. 70 000 ortodokse kristne her i landet — enkelte russere i blant, men de aller fleste ekte finner. Og noen av dem finner også veien til *Rekola*.

— Og så går de over til katolisismen?

— Min oppgave her er ikke å drive omvendelsesvirksomhet, sier pater Robert bestemt. — *Rekola* vil jeg skal være et økumenisk sentrum, og jeg ser som min oppgave å være et forbindelsesledd mellom katolikker og ortodokse. Mange lutheranere kommer forresten også gjerne hit. De ortodokse har ingen lett stilling her i Finland, og jeg forsøker å betone, både for katolikker og lutheranere, at den ortodokse kirke ikke får forveksles med den «russiske» kirke. Katolikkene her har jo også fått lide nok

under dette synet som har vært så vanlig utbredt her: At der fantes tre kirker: Den finske (det var den lutherske), den polske (den katolske) og den russiske (den ortodokse). Denne oppfatningen er selvfølgelig fullt forklarlig, når en ser den på bakgrunn av Finnlands historie, men idag har den ingen berettigelse. Nå gjelder det å stille kirkebegrepet over de nasjonale forskjellene. Finland har i århundrer vært en slagmark mellom Øst og Vest. Nå må det bli et land hvor de sanne vesterlandske og byzantinske kulturene møtes.

Liturgien på finsk — katolikk likevel

— Hvordan kan det skje?

— Ikke minst gjennom at katolikkene yder sitt bidrag til dette møtet. Jeg ber ofte våre katolikker av latinsk ritus innrømme at de har vært mer latinske enn katolske. Skal det ortodokse Østen bli katolsk, kan det ikke under noen omstendighet bety *uniformitet* med det latinske Vesten. Og vi prester må frigjøre oss fra en viss hovmodig måte å betrakte alt gjennom latinske briller på.

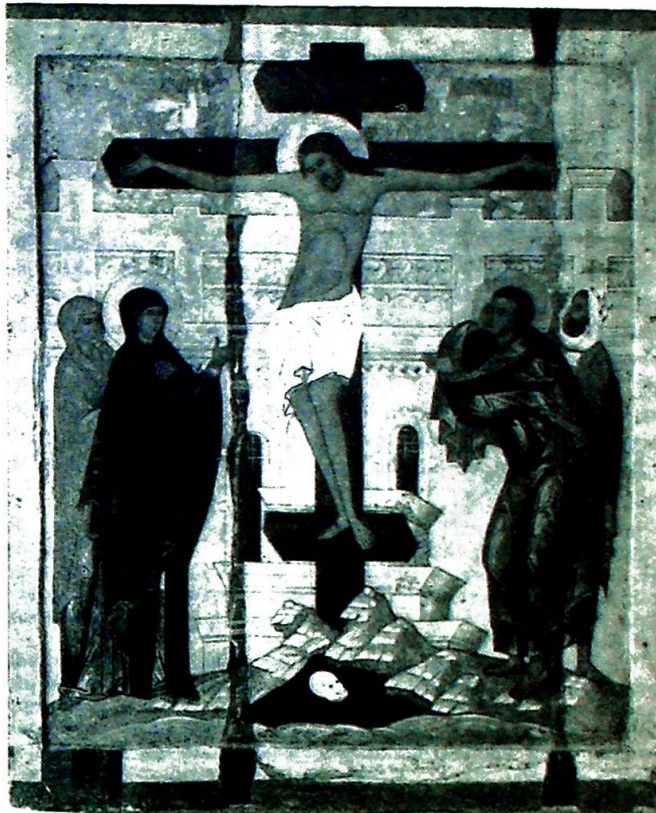
Ta en katekisme. Hva står det der? «Messen feires på latin», står det, «for at Kirkens enhet og enstemmighet skal komme til syne også gjennom liturgien». Det skulle ikke være vanskelig å forstå hvilken anstøtssten dette er for de ortodokse, og hvilken mangel på finfølelse en sånn formulering representerer for de katolikker som sogner til de orientalske ritene. Ved begynnelsen av dette århundre fantes det noe slikt som et godt dusin godkjente liturgiske sprog i den *katolske* kirke. Nå er det allerede i ferd med å bli langt flere. — Og så må man ikke komme med det vanlige argumentet, at orientalerne er bare en liten minoritet innen kirken. For det første er det ikke sant. Og selv om det var så — så skulle det vel ikke være kvantiteten, men kvaliteten, som tellet i Guds kirke.

— De feirer altså gudstjenesten på finsk, det så vi nettopp, og selv om vi kjenner ganske godt den byzantinske liturgien, var det hardt å føle seg så aldeles utenfor. Er det ikke i virkeligheten et uttrykk for en nasjonal avgrensing, dette. Hvor blir det av Kirkens universalitet?

— Jeg feirer liturgien på finsk. Hvilket sprog skulle jeg ellers feire den på? Den byzantinske kirkes tradisjon kjenner ikke noe eget liturgisk sprog, den vil at man adopterer folkesproget i hvert nytt land kirken kommer til. Den ortodokse kirke her i landet bruker stort sett ikke kirkeslavisk — de er jo slett ikke russere, eller slaver overhead. Kirkeslavisk bruker jeg eventuelt når menigheten tilfeldigvis består av en majoritet av utlendinger — da kan de lettere følge med. Og når søstrene fra den amerikanske skolen kommer på besøk, bruker jeg engelsk. Liturgien er universell, men jeg mener det er en fordel å bruke et sprog som folk kan forstå.

— Ja, vi la jo merke til at folk var med i liturgien på en helt annen måte enn hva man er vant til i de fleste latinske kirker. Men så er det jo også slik at liturgien betyr svært mye for kristne med «byzantinsk» bakgrunn...

— For dem er liturgien grunnlaget for hele deres fromhetsliv. De kjenner da heller ikke våre vesterlandske andaktsformer i det hele tatt. Det kan man selvfølgelig beklage, hvis man vil. Men en må iallfall respektere det. Altfor ofte har det hendt at flyktninger fra Øst — ortodokse eller «unerte», altså katolikker — ble betraktet som halvt hedninger av katolikkene her i Vesten, fordi de ikke ba rosenkrans, ikke sto i noe Jesu Hjerte-brorskap og ikke visste hva det var å «vinne avlat». En må forstå at de har sin egen fromhetsform, og la dem ha den i fred.

Kristus på korset. Ikon fra Novgorodskolen, ca. 1500. (Rich. Zeiner-Henriksens samling.)

Samtale med en ikonmaler

Vi går over i den lille trekirken pater Robert selv har reist og nylig utvidet. Der er sitteplass for ca. syv personer, og en skulle anslå at med like mange stående, er kirken godt fylt. Pater Robert smiler igjen: — Vi har vært innpå femti her! Men da var det fullt også, knapt noen plass til å svinge røkelseskaret...

En riktig ikonostasis deler det vesle kirkerommet i to. Bak den står alteret, der bare presten har adgang. Pater Robert har selv stått for utsmykningen, og malt de tradisjonelle rekkene med ikoner. Faktisk er han både en skarp kjenner av ikonkunsten og en habil utøver av den.

— Ordet ikon er jo gresk, og betyr opprinnelig bare bilde, forklarer pateren. — Slik vi kjenner det idag, så ikonmaleriet lyset omkring år 300. Men i sin opprinnelse er det langt eldre. Egentlig kan vi si at det stammer fra Egypt. Ikonene er en videreføring av illustrasjonene til de hellige skrifter, men via en egyptisk gravskikk: Allerede i mumiegravene i Fayum finner vi mumienes ansikter dekket med treplater som bar den dodes ansiktstrekk. Denne skikken ble overtatt av de kristne i Alexandria, og altså gitt et nytt innhold. Formålet med en ikon er først og fremst å supplere liturgien, der folk ikke forstår gudstjenestesproget — det vil alltid forekomme. Ikonen uttrykker den hellige historie i bilder. Men som De ser, dreier det seg minst av alt om naturalistiske illustrasjoner, ikonene er mest av alt symboler. For det de skal illustrere er av åndelig art — de skal fremkalle i bevisstheden det evige liv, det oppstandelsesliv som vi har fått del i gjennom Kristi død og oppstandelse, og forme sinnet til å oppleve og leve dette. Ikonene illustrerer bibelhistorien og kirkehistorien, ikke som begivenheter i fortiden, men som åndelige realiteter.

(Forts. n. side)

BLIKK på TIDEN

TRETT AV STRID

■ Grundig trett av den kirkelige debatt er magister Finn Jor, noe han gir tydelig uttrykk for i en kronikk («Morgenposten» 11. juni). Han kan ikke fri seg fra den tanke at den offentlige diskusjonen kristne imellom ofte får en form og et sikte som ikke tjener Evangeliet, og må virke direkte avkristnende på mange av dem hvis forhold til barnetroen er heller vagt. Meningsbrytning er selvfølgelig nødvendig, men han er slett ikke så overbevist om at den hører hjemme i avisene slik som tilfellet ofte er i Norge. Han tror mer på den personlige kontakt og drøftelse:

«Avisdiskusjonene har jo som bekjent den ulempe at det finnes et stort og takknemlig galleri, og jo flere tilskuere det er, jo vanskeligere er det å gjøre en innrømmelse. Som regel blir avisdebatten resultatløs fordi den nærmest er skyttergravs-krig, og man har alltid den utvei at man foretar en distinksjon for å dekke retretten.

Når det altså dukker opp et stridsspørsmål, bør de menn som har motsatte synspunkter snarest komme sammen og drøfte dem. Mange misforståelser kunne på denne måten ha vært oppklart, og mange hete debatter unngått. Det var heller ingen dum ordning man hadde i kirke møtenes store tid, da man rett og slett satte seg ned og gjennomarbeidet stridsspørsmålene — gjerne i årevis for å nå frem til en løsning.»

Pastor Sverre Riisøen, selv en fryktinngydende debattant, er slett ikke så enig i Jors synsmåter («Morgenposten»s kronikk 10. juni). Han kan forstå at magisteren føler seg skamfull over tonen kristelige mennesker i mellom, men allikevel skyter han med skarpt på «fredsduen». For hva er alternativet? Den katolske enhet og enighet — dermed er visst alt sagt. Efternølerne kan få det tydeligere: Valget står mellom «Paven» og — striden. Den sistnevnte kler Sverre Riisøen i poesiens kledelige drakt: «I Luthers reformasjon får friheten et bankende hjerte, det er dens evighetskarakter.» Det er den peneste beskrivelse vi kan huske å ha sett av en nedbrytende drakamp mellom tologiske privatmeninger, en strid som den historiske Luther

neppe ville ha tålt lenge. Sverre Riisøen er slett ikke så redd for pressen som kirkepolitisk og teologisk maktfaktor. Som de øvrige tilhengerne av statskirkeordningen befinner han seg i den pinefulle seilas mellom Indremisjonen og en farlig tynn «folkekirkelighet». Den uheldige skipper må velge «en af tvende klipper» å strande på — det blir folkekirkeligheten, i hvert fall foreløbig. For den andre klippen — det er i hans øyne tyranniet.

Et ytterst myndig sluttord på den interessante diskusjon bringer så (17. juni) redaktør Sven B. Riis, der han understreker tragedien ved striden i den norske kirke. Det er en kronikk som enda mindre enn de to foregående kan refereres — den må leses i sin helhet. Det avgjørende, sier Riis, er ikke stridens *faktum*, men dens *utgang*: Hvordan greier kirken sin strid? Han analyserer dernest tre aktuelle stridsspørsmål i norsk lutherdom: Kirkens holdning til abortloven, til vigsel av fra-kilte og innførelsen av kvinnelige prester, og konstaterer at kirkens stemme ble borte i et virvar av uenige røster. Hans konklusjon:

«Kirkestrid i Norge idag er ensbetydende med kirke tragedie, fordi kirken nøyer seg med halve standpunkter, fordi den ikke tar sitt sannhetsproblem alvorlig, men gjennom sin holdning, eller mangel på holdning, står i fare for å dementere sitt guddommelige mandat.»

EN TROSBEKJENNELSE

■ Den skallete mannen med de tykke, svarte hornbrillene og det sammenbite uttrykket i ansiktet sa: «Jeg trodde å finne den eneste meningen med alt liv i den kosmiske sammenheng — i Altets bevegelse. Denne bevegelse var i mine øyne den eneste Skaper og opprettholder av alt liv, også av mitt eget lille ubetydelige menneskeliv.»

En og annen av dem som hørte ham frøs. Disse banale ordene, denne ytterst konvensjonelle trosbekjennelse, talt like ut av det moderne avkristnede menneskes blanding av populærviten-skap og sentimentalitet, kunne ha passet godt inn i den første og beste tale ved en «nøytral» eksamensfest eller en «borgerlig konfirmasjon». Mange gode humanister ville finne den svært betryggende — ja ydmyk: «mitt eget lille, ubetydelige menneskeliv...»

Kirken har alltid gjort hvert enkelt menneskeliv til noe uhyre betydningsfullt i Guds og menneskers øyne: Et evig valg av

Ikonen — et sakrament

Med andre ord: Ikonen er av en halvt sakramental karakter, den hjelper til å skape og forme gudslivet i mennesket. Da forstår man også hvorfor det hersker så bestemte, meget strenge lover for utførelsen av hvert enkelt ikon-tema. Visse symboler kommer alltid igjen og hjelper kirkegjengeren til å dra kjensel på hvert enkelt bilde. De tre stjernene på bildene av Guds Mor symboliserer hennes uplettede jomfrudom, og på samme måte har en mengde andre av Bibelens og kirkehistoriens personer sine spesielle symboler — som for øvrig også de vesterlandske helgenmaleriene.

Og de samme strenge lovene hersker når det gjelder ikonenes innbyrdes plassering på ikonostasis. Her er ingenting overlatt til kunstnerens eller arkitektens tilfeldige forgodtbefinnende. Pater Robert peker: — De ser der oppe til høyre over midtdøren troner Kristus, der, til venstre, jomfru Maria. På sidedørene finner man fremstillinger av diakoner, eller engler. Der ytterst til venstre står Johannes Døperen, Forløperen, og ytterst til høyre kirkens vernehelgen — her i kirken er det Peter og Paulus De ser. Så har vi rekke av patriarker, profeter og apostler, og av de tolv store liturgiske høytidene. I neder-

ste rekke ser De her ikoner av de hellige stifterne av Finnlands ortodokse klostre — St. Sergej og Herman av Valamo, St. Alexander av Svir, St. Arsen av Konevitsa...

Vi blir stående og betrakte. Og en strofe fra morgenens liturgi faller oss inn, et par linjer fra *Kherowikon*-hymnen, som ledsager «den store inngang», et av den byzantinske liturgis høydepunkter:

«Vi som på mystisk vis representerer kjerubene — la oss motta Altets konge...!»

Ja, her er alt innstilt på identifikasjon med den annen verdens realiteter, med evigheten. Her har de troende hele kirkens indre liv fremstilt for sine øyne, samtidig med at prestens ord og de hellige handlinger gjør det nærværende for dem. Alt er samstemt mot ett og samme mål: Himmelen. Liturgien er i sannhet for det byzantinske menneske «himmelen på jorden».

Og når vi går ut i mørket, og sklir på holken under dystre graner for å finne bussen tilbake til byen, forstår vi kanskje enda bedre enn før det som er pater Roberts stadig uttrykte overbevisning, og samstemmer i den:

«Jeg er overbevist om at liturgien, tatt i sin videste betydning, må være den grunn hvor et møte mellom katolikker, ortodokse og lutheranere kan bli mulig!»

lyset eller mørket, av godt eller ondt. «Trosbekjennelsen» ovenfor inngår i tilståelsen til Adolf Eichmann, hvis «lille ubetydelige menneskeliv» førte tragedie, terror og død over millioner av hans medmennesker.

KURSENDRING

■ «Morgenposten» — det sindige organet for den sunne fornuft som fyller 100 år i år — tar på lederplass (2. juni) stilling til hva bladet kaller «en kursendring» i myndighetenes sosialpolitikk her hjemme. Regjeringen synes ikke lenger å være så skrāsikker på at alle tiltak som tar sikte på å hjelpe vanskelig stilte mennesker nødvendigvis bør være i statlig regi. For eksempel bygger de siste landsplaner for alkoholikeromsorgen, åndssvakeomsorgen og sinnssykepleien i stor utstrekning på private institusjoner. Likestilling for de private sykehus er også en mulighet.

Det er gledelig.

«Vi vet ikke hva som har medført kursendringen. Vi kan tenke oss at det er en erkjennelse av at staten ikke alene vil makte den sosiale omsorg. Vi tror også at man i kursendringen kan se en statlig anerkjennelse av den høye faglige standard som de private sykehus og institusjoner har, en standard som ikke står tilbake for noen statlig institusjon. Men vi håper at staten med sin kursendring også vil bekjenne at barmhjertighet og sosial omsorg aldri bare kan bli et offentlig anliggende. Hos hvert enkelt menneske er der, eller burde der være, en trang til å yde noe for sine medmennesker. Hos enkelte grupper i landet er det blitt noe av et problem. Det gir en egen ånd til hele virksomheten, og denne ånd kan vi ikke gjøre hjemløs i velferdssamfunnet.

Regjeringens kursendring har selvsagt skapt glede hos de private sosiale institusjoner. Det har ikke bare lettet dem for økonomiske bekymringer, men også tatt noen samvittighetskrupler bort fra dem. Det tjener til intet å skjule at de økonomiske vanskeligheter hadde ført endel av institusjonene bort fra sitt opprinnelige formål. Det har ikke vært enkelt å akseptere at private sykehus er blitt overklasse-hospitaler, for dem som kunne betale i tillegg til det syketrygden gir.

Disse problemene er nå løst, men helt problemfri er heller ikke den nye situasjon. Vil den føre til en total avhengighet av staten, som svekker de private institusjoners kontakt med de mange som har stått bak dem tidligere? Og vil nyordningen føre til at de mister sin egenart? En klar forsikring fra statens side om at f. eks. de mange kristelige institusjoner dette gjelder skal få drive sin virksomhet uten noen statlig innblanding ville rense luften noe.

Samtidig er det også nødvendig for de private institusjoner å gjøre opp sitt bestikk for fremtiden. Selvsagt vil de med glede ta imot en støtte som gis uten vilkår. Men de må vokte seg vel for å bli så avhengig av staten at de ikke kan starte og underholde de tiltak som de selv ser som nødvendige, selv om staten akkurat i øyeblikket ikke er villig til å ta over hele det økonomiske ansvar.»

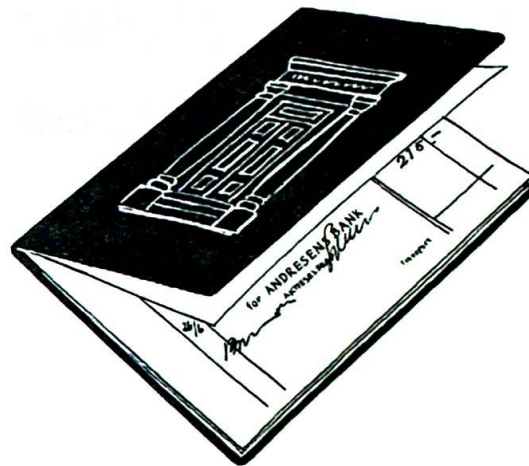
SOMMERBEKYMNINGER

■ Når dette skrives er den nær forestående, den tiden som pressens folk kaller «agurktiden» — og som de frykter, fordi den av en eller annen grunn er så hendelsesløs, som om selveste verdenshistorien tar fellesferie og lar sin sekundviser få stå stille. Det er sjøormens og de flyvende tallerkeners tid.

Minst føles vel problemet i middagspressen, som alltid har hatt en viss tendens til å være selvproduserende, hva nyheter angår. På den ene siden av avisgaten skrives der med kokett hykleri noen linjer som fortjente — i bladets egen velkjente stil — å bli presentert under overskriften: «Avdeling for plikt-følelse». Se bare:

«Er De snart trett av å lese om prinsesser som gifter seg og prinsesser som ikke gifter seg og prinsesser som skal ha barn og prinsesser som ikke skal ha barn, sier De. Ja, sant å si begynner vi å bli trett av å skrive om det også, men vi anser det allikevel som vår ufravikelige plikt å meddele offentligheten hva som til enhver tid skjer på området.»

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

Hvorpå det gramses og gramses...!

Hos konkurrenter dukker et annet — helt originalt — problem opp av papirkurven, som troll i eske, og med AUF's mer ungdommelige enn egentlig ansvarlige og informerte organ «Fritt Slag» som kilde: MRA er i ferd med å overta NRK.

Nå har vi liten sympati for noen av MRA's propagandametoder: Det er ikke bare av estetiske grunner at vi er betenkt ved denne anvendelse av hardkokt, og ikke alltid så nøyeregnende amerikansk *salesmanship* på et svært så summarisk evangelium. Men det er nå ellers ikke vårt inntrykk at MRA akkurat har vært i krittuset på Marienlyst — husker vi ikke feil, har huset tvert om hatt så vanskelig for å bevare sin foreskrevne nøytralitet at det nettopp overfor en MRA-mann henfalt til grov sensur, ved å kutte ut hans stemme under et TV-program. Og da flausen måtte repareres, og ble reparert ikke bare ved en korreks til en uheldig programleder, men ved rimelig kompensasjon for MRA-folk i NRK's programmer, skjedde det så tennerskjærende at det burde kunne høres helt ned i Pilestredet.

Så maktovertagelsen lar nok vente på seg.

Frater Candidus.

TIL STIKLESTAD

Den årlige valfarten til Stiklestad finner sted søndag 30. juli.

Turen går med buss fra Trondheim kl. 8.

Påmelding kan skje ved henvendelse til den katolske prestegården, adr. Prinsens gt. 2a2, Trondheim.

Påmeldingsfrist: 25. juli.

Pris ca. kr. 15.—, barn halv pris.

Fra Sveriges katolske parnass

Med jevne mellomrom klager bøkene menn over hvor vanskelig det er å få folk til å lese svensk litteratur her i landet. Dette er allerede en bedrøvelig tingenes tilstand. Men når det også skal gjelde katolsk litteratur, er det ennå større grunn til å ta til orde mot den dumme fordømmen om at det er så vanskelig å lese svensk. Så sjeldsynt som den katolske litteraturen er på våre breddegrader, er det all grunn til å merke seg den som kommer. Og i de siste årene har faktisk Sverige seilt opp på siden av Danmark når det gjelder katolsk bokproduksjon. Her tenker vi ikke bare på at Sverige siden krigen har opplevet en hel rekke dikteres og forfatteres konversjoner. Folk som Birgit Tengroth, Eva Berg, Eva Alexanderson, Barbro Alving, Waldemar Hammenhøg, Östen Sjöstrand, er nok ikke så kjente her i Norge, og skriver heller ikke alle det man vanligvis kaller «katolsk litteratur». Men Sven Stolpe og Gunnel Vallquist vil begge være kjent for «St. Olav»s lesere, og vi ville også gjerne i en ikke alt for fjern fremtid kunne presentere Birgitta Trotzigs dypt originale dagboksfragmenter, *Ett landskap*.

Men der finnes også et par små katolske forlag som ikke ligger på latsiden, og i det følgende vil vi ganske kort nevne noen titler fra de siste tre-fire årene, særlig fra Petrus de Dacia-forlaget, som har vært det mest aktive. Det utgir for det første en serie «Katolske småskrifter» — brosjyrer der den katolske tro ganske kort presenteres; der finner man M. de Paillerets O. P.: «Vad är katolicismen?» og en «Kort innledning til katolicismens grundtankar» av den kjente franske jesuitten A. Valensin. Av litt større format er oversettelsen av pastor Schindlers nyttige lille bok «Katolicismen», som imidlertid vel også fremdeles fåes i den danske originalutgaven. Den eneste litt mer utførlige innføring til *botens sakrament* vi har, finner man i pater de Paillerets' bok «Bikten». Den gir en enkel og grei oversikt både over de spørsmål som knytter seg til skriftemålets praksis for katolikker (selv om en savner det aller mest praktiske kapitlet, om «hvordan skal jeg skrifte?») og de spørsmål som reiser seg for utenforstående — i kapitler om binde- og løse-makten, og «bikt och psykoterapi.» Her og der kan kanskje ikke anmelderen helt samstemme i forfatterens perspektiv, blant annet kan en nok synes at forfatteren tar vel lett på de såkalte «daglige» synder; her er ikke meget av den angst og beven, som dog må prege det falne menneske — og jo mer, jo dypere kristen, jo større helgen.

I denne sammenhengen faller det naturlig å nevne vår egen pater Lutz' bok om messen, «Kors och altare» — den norske originalen utkom i 1928 og har vært utsolgt i mange år. Til tross for alt det som er skjedd på messe-

teologiens område siden den gang, forsvarer den fremdeles i høy grad sin plass. — Et av småskriftene, «Helgad kyskhet — større karlek» er en oversettelse, i et lettest sammendrag, av Pius XII's ensyklika *Sacra Virginitas*; den vil vise hva sølibat skal tjene til, og i hvilken forstand kyskheten kan sies å bane veien for en større kjærlighet.

Når det gjelder det området «historie og biografi» har forlaget tatt på seg å utgi pater Daniélous lille studie over «dödahavsruellarna och kristendomens ursprung». Pater Daniélou er jesuitt og spesialist på oldkirkens historie. Denne boken forutsetter da også en viss forhåndskunnskap, — og om dens teser er sterkt diskutert, åpner de iallfall mange nye perspektiver. Pastor Tryggve Lundén har skrevet en bok om «Den stora mystiken» — en serie gode og enkle innføringer til en del av den katolske mystikks kjente navn: fra den engelske middelaldertraktaten *The Cloud of Unknowing*, over rhinlandsmystikeren Gerlac Peters til *Johannes av Korset* (Juan de la Cruz) og tre franske 1600-talls mystikere. — På dette området kan en også nevne at Sveriges Katolske Akademi har utgitt en studie over «Sankt Erik Konung» med bidrag av historikerne Jarl Gallén og Tryggve Lundén, og likeså en oversettelse av Ignatius av Loyolas *Exercitia*. — På Petrus de Dacia-förlaget er det også utkommet et lengre foredrag av *l'Abbe Pierre*, der han gjør rede for hele sitt virke: «Med lumpsamlare och hemlösa» og Barbro Lindkvist har skrevet en god liten biografi («Den helgade öknens») av Charles de Foucauld, den franske offiseren og oppdagelsesreisende som ble våre dagers ørkenhelgen, og som er den åndelige far til kongregasjonen «Jesu små søstre» som vi også kjenner her i Norge.

Det beste av denne svenske katolske bokhøst er kanskje de bøkene som mer direkte tar sikte på å være til hjelp ved en fordypelse av ens kristenliv. Mange spør: Hvordan skal jeg lære å be? En bok som Guardinis «Bønnens forskole», som kom på norsk for noen år siden, tar nettopp sikte på å gi svar; men ikke få har nok funnet den tung og vanskelig. Til dem kan en nå uten forbehold anbefale Ferd. Valentine O.P.: «I bönnens förgårdar». I form av brev til en ung pike tar pater Valentine på en meget praktisk og konkret måte opp de spørsmålene som melder seg nettopp når en vil «lære å be», det vil si, å gjøre bønnen til mer enn en liten hilsen til Gud morgen og aften — å oppnå at bønnen virkelig gir ens liv et nytt innhold.

Thomas Merton er jo kjent også i Norge. Hans *Seeds of Contemplation* foreligger nå, foruten i en dansk utgave («Stillhedens forjættelse») også på svensk, under titelen «Vägen till kontemplation». — Men nå som vi nylig har fått en *Tidebog* (på dansk), kan det være særlig grunn til å fremheve hans utmerkede lille bok om Davids salmer, *Bread in the Wilderness*, som Petrus de Dacia nettopp har utgitt («Brød i ødemarken»). Her viser Merton hvordan det ikke — som det undertiden hevdes — er noen motsetning mellom liturgien, den sakramentale tjeneste, på den ene side, og kontemplasjonen på den annen. Tvertimot, fordi Kristus-mysteriet i virkeligheten er salmenes egentlige sentrum, finnes der også en Kristus-orientert måte å be salmene på, som fører like inn i den kontemplative Guds-opplevelse.

Og her er det også naturlig å nevne en hjelp til bibelstudium: Pater W. Grossouws «Johannes-evangeliets grundtankar» vil være til glede for alle dem som er i ferd med å oppdage Bibelen, men savner en veiviser; hans bok er en utmerket liten ledsager til dette kanskje Bibelens

rikeste skrift. — Og i denne sammenheng kommer sist, men ikke minst pater *Wehners* S. J. serie på seks hefter om «Bibelkunnskap». Den beskjeftiger seg med de bibelkritiske spørsmålene, og noe tilsvarende verk av katolsk inspirasjon finnes visst ikke i Skandinavia. Det er utkommet på Katolska Bokförlaget, Stockholm.

E. G.

HVA JEG MENTE . . .

(Forts. fra side 219)

me, som løser oss fra våre synder. Men det er Gud som kommer. Og nettopp når vi, som liturgien sier, møter Gud på synlig vis, lærer vi oss litt etter litt å fatte og å elske det usynlige. Gud blir da virkelig Gud, opphøyet, hellig. Vårt møte med ham, alene eller i kirkens fellesskap, blir i første rekke lovsang, tilbedelse: «Ære være Faderen og Sønnen og den Hellige Ånd, slik som det var — er — og skal bli.» Kirken tilber en evig, treenig Gud.

Som ung hadde jeg ingen forståelse for eller engang kjennskap til dette kirkens rike sakramentale og liturgiske liv. Den som ingenting vet om saken taler lett-vint om «stivnede former, tomme seremonier». Det som dengang forekom meg vesentlig var vår personlige religiøse opplevelse, menneskets subjektive forhold til Gud. Visst var jeg allerede den gang grepet av Guds kjærlighet: Gud elsker meg! eller: Gud elsker verden, elsker oss. Men alt fikk likesom riktigere proporsjoner da jeg kom så langt at jeg begynte å oppdage at Gud var og er kjærlighet i seg selv, lenge før verden eller jeg var til. Han er kjærlighet i så høy grad at selve hans vesen er identisk med en kjærlighetsrelasjon, den kjærlighetsrelasjon som forbinder Faderen og Sønnen i den Hellige Ånd.

Vi trekker gjerne Gud ned til vårt nivå. Vi er tilfreds med å få forlatelse og trøst og tilfredsstillelse av omgangen med Kristus omtrent på samme måte som med en god menneskelig venn. Men å bli kristen er mer enn dette. Det er å løftes opp i den guddommelige kjærlighet som Faderen elsker Sønnen med. Det er å dø fra vår selvishet, også vår åndelige selvishet, og å elske Gud og mennesker med noe av Guds egen kjærlighet. Overfor disse kravene og disse mulighetene blir vi svimle og rygger tilbake, samtidig med at hele vårt vesen tørster etter dette som vi vet er vår egentlige bestemmelse. Det var på den veien helgnene ble ekte.

Vi andre har ikke nådd langt på den veien. Vi kjemper ennå mot vår egen vilje, som hver dag har den fryktelige mulighet å kunne si nei til Gud. Vi kjemper mot selvbedrageri og overfladiskhet. Livet er ikke så enkelt og ukomplisert. Alle finner ikke Gud på samme måte. I Kristi kirke finnes både agner og hvete. Kristendommen gir ikke noe standardsvar på lidelsens, syndens problem. Det svar den gir oss er samtidig den største av alle gåter — en korsfestet Gud. Men når vi står overfor ham — da taler vi ikke lenger.

FØR EN KONGRESS

(Forts. fra side 215)

lig forsamling. Jeg sa det på møtet, og jeg gjentar det her. Jeg kjenner andre grupper av offervillige kristne: den fineste eliten blant de høykirkelige i Sverige; de unge veteranene omkring Frank Buchman; skarer av munk i Frankrikes forskjellige kongregasjoner. Man kan nesten fysisk oppleve renheten og offerviljen hos slike mennesker og slike aksjoner. Uten enhver argumentering blir den fremmede slått av dette enkle: disse mennesker eier noe som jeg ikke eier, en stor

frihet, en stor konsekvens; de er som en selvfølge villige til å ofre alt for den sak som de anser hellig. Slike forsamlinger og slike personligheter er «farlige», fordi de smitter, fordi deres blotte eksistens betyr en utfordring.

Er den katolske arméen i Norden farlig i denne betydning? Det betyr ikke: er den opptatt og geskjeftig, arbeider den med tusen ytre foretagender? Men det betyr: er den sammensatt av konsekvente og ydmyke bønnens mennesker, preges dens fellesskap av en stor kjærlighet og innbyrdes omsorg, får den utenforstående det inntrykk av oss at vår tro ikke bare er en intellektuell vane eller en behagelig sport, men sentrum i vårt liv, det eneste vi er villige til å ofre alt for?»

Det kristne menneske er av Ånd, eller det er ikke.

Er vi virkelig blitt «farlige» siden Kristiansand?

G.

NY HJERNEVASK I BUDAPEST

Ubekreftede meldinger fra Ungarn de siste måneder har gått ut på at en ny arrestasjonsbølge har gått over landet, og at muligens hundrevis katolske prester og aktive legfolk er arrestert. Sikkert er i hvert fall at en større prosess mot tolv prester og legfolk har funnet sted i Budapest i juni.

De anklagede skulle ha «dannet elitegrupper av unge katolikker, som skulle stå klar til å overta nøkkelstillinger i forvaltningen etter proklamasjonen av en katolsk republikk, som skulle bli opprettet ved hjelp av en fremmed makt». De utenlandske observatørene som var til stede ved prosessen, kunne snart konstatere at de anklagede hadde vært igjennom en effektiv «hjernevask». Elleve av de tolv erkjente seg skyldige, i ordelag som disse: «Jeg trodde jeg skulle bli behandlet som en fiende. Men jeg forstår nå at det kommunistiske samfunn ikke er til for å sette oss i fengsel, men for å gjøre borgere ut av oss. Som prest burde jeg ikke ha gjort noe som var forbudt i loven. Og etter den menneskelige behandlingen jeg har fått, måtte jeg sandelig være en sribukk, dersom jeg ville fortsette å oppføre meg som før.»

Den tolvte av de anklagede, pater Edmund Lenard S. P., motsto imidlertid enhver fristelse til å bekjenne, enskjont dommeren lokket ham med domstolens mildhet, dersom han ville erklære seg skyldig.

Dommeren: — Hvorfor utførte De ikke Deres prestelige virksomhet i overensstemmelse med regjeringens anvisninger?

Presten: — Anvisninger for utøvelsen av mitt presteembede tar jeg bare imot fra min erkebiskop. Men han er for tiden ute av stand til å gi meg noen. (Erkebiskopen, kardinal Mindszenty, som sitter i den amerikanske ambassade.)

Dommeren: — De medgir altså å ha drevet Deres virksomhet ulovlig. Har De undervist ungdom i religion?

Presten: — Dersom man kan gi musikkundervisning privat, kan jeg ikke innse hvorfor det skulle være forbudt å gi privat religionsundervisning. I det materialistiske samfunn vi lever i hviler det et hårdt trykk på individet. For mange mennesker som er spesielt utsatt er det umulig å sende sine barn åpent til religionsundervisning. Disse barna har jeg undervist privat.

Dommeren: — De har gjemt teologiske bøker i divanen!

Presten: — Jeg kjenner ingen lov som forbyr å oppbevare bøker i divanen.

Dommeren :— Hva mener De om studenter som nekter å følge pliktforelesningene i marxisme/leninisme?

Presten :— Det finnes også marxister som nekter å gå i kirke.

Pater Lenard har tidligere sittet fem år i fengsel. Før den tid var han sekretær for Ungarns Katolske Aksjon. Siden 1953 har han vært fabrikkarbeider og forbudt enhver prestelig virksomhet. Denne gang ble han dømt til syv og et halvt år, mens dommene over de øvrige varierte fra to og et halvt til tolv år.

Hovedgrunnet for domsavsigelsene var tydeligvis den private religionsundervisning som fremdeles drives i vid utstrekning utenfor regjeringens kontroll.

UTVISNINGENE FORTSETTER PÅ CUBA

Utvisningene av prester og ordenssøstre fra Cuba fortsetter, mens verdenspressen tier. De 165 katolske skolene er beslågt uten en øres erstatning, og lærerpersonalet fordrevet. For å bøte på lærermangelen, har den cubanske undervisningsminister foretatt en rundreise i kommunistlandene for å slutte kulturavtaler med sikte på å skaffe kommunistiske lærerkrefter til Cuba og få sendt unge cubanere til østlige undervisningsanstalter. Foreløbig er det tale om å sende 1000 cubanske elever til «videreutdannelse» i Sovjet-Unionen.

Det geistlige personalet som er blitt fordrevet fra sine skoler og menigheter, er blitt underkastet diverse former for «åndelig tortur» — blant annet har Castro-soldater moret seg med å stille prester opp for en eksekusjonspelotong og fyre løse patroner. Ingen er imidlertid, såvidt vites, blitt henrettet. Nonner er blitt utsatt for voldtekt og tvunget til å tigge sitt brød etter at alle deres eksistensmidler var tatt fra dem.

Også en biskop, Mgr. Riu Anglés av Camaguey, er nå blitt utvist, og praktisk talt hele hans bispedømme er uten prester. Cuba risikerer innen kort tid å befinne seg praktisk talt uten geistlig betjening, og befolkningen, som begynner å forstå for alvor hva dette betyr, begynner å bli misfornøyd. Tallrike er de som har latt sine barn døpe eller sine ekteskap inngå for presten, før den siste prest i egnen dro fra øya.

En ubekreftet melding går ut på at Castro er i ferd med å innse at han har spent buen for høyt. Således heter det at femti jesuitter har fått tillatelse til å bli. De skal imidlertid da først og fremst drive sognarbeid, mens undervisningen forblir forbudt område.

Bare tre prester har akseptert å bli medlemmer av Castros «nasjonalkirkelige» bevegelse, «Korset og Fedrelandet». De er alle tre fratatt sine geistlige fullmakter av sine kirkelige overordnede.

KONSILET RYKKER NÆRMERE

Den sentralkommisjonen som skal endelig koordinere og organisere det tilstundende annet Vatikan-konsil, har i juni hatt et ti dagers sammentrede i Roma, under forsete av paven selv. Kommisjonen fikk seg forelagt rapporter fra alle kommisjoner og sekretariater for å ta stilling til hvilke emner som skal velges ut til behandling på konsilet. Mgr. Felici, som gjorde rede for kommisjonens arbeid på en pressekonferanse, var imidlertid svært forsiktig i sine uttalelser og kunne ennå ikke gi noen dato for konsilets åpning, den kunne sannsynligvis tidligst bli gitt i oktober, etter at kommisjonen har hatt et nytt sammentrede. Det kunne tenkes, sa imidlertid Mgr. Felici, at konsilet ville ta såpass lang tid at det ville være rimelig å avbryte det en eller flere ganger for å gi biskopene anledning til å vende hjem for å overvåke sine bispedømmer.

Mgr. Felici kom også inn på de finansielle problemene ved konsilet, som er betydelige; rikere bispedømmer ville sette sin ære i å betale reise og opphold selv, men de fattigere måtte få støtte av sentralkommisjonen. Forøvrig har en rekke rederier og flyselskaper innvilget moderasjon for konsilets deltagere, og de italienske statsbaner hele 40 %.

Efter at hele den kontinentale katolske presse i den senere tid har ytret sin misnøye med opplegget for pressetjenesten, man har talt om en fullstendig røklegning av forberedelsene for konsilet — var Mgr. Felici denne gang mer imøtekommande enn før og kunne nå love at så snart det var blitt avgjort hvilke temaer som virkelig skulle bli behandlet av konsilet, skulle disse bli offentliggjort, slik at også legfolket skulle få muligheter til å uttrykke sine ønsker og forslag.

A/S Norsk Frø

Vi leverer alt
De trenger til Deres hage

OSLO - LARVIK - STAVANGER - BERGEN - TRONDHEIM

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- &
METALVAREFABRIK
Andresen & Müller

Mek. verksted — Blikkemballasje og
metallvarer av enhver slags — Jernfal
i alle størrelser og for ethvert øyemed
— Isenkramartikler — Elektrisk og
Autogensveising — Stanseartikler

DOMINIKANSKE REPUBLIKK Efter Trujillos død: Forsoning med kirken?

Efter mordet på den Dominikanske Republikks mangeårige diktator, general Trujillo, ser det ut til at regimets anti-kirkelige politikk er i ferd med å bli lagt om. Som man vil huske, sto Trujillo kort før han døde i begrep med å gå til en tilsvarende kirkeundertrykkelse som den Castro for øyeblikket driver på Cuba, alt mens han ønsket seg titelen «Kirkens velgjører». Ifølge visse kilder skal mordet være en indirekte følge av denne politikken — general Diaz, som visstnok sto bak komplottet, hadde nek- tet å delta i en ny undertrykkelsesbølge

FREDRIKSTAD

C. HANSSENS
Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 3056
FREDRIKSTAD

som var under forberedelse. Generalen er siden blitt skutt av politiet. Det ser nå ut til at de nye makthaverne, med Trujillos sønn som toppfigur, avslår å gå videre på veien som Trujillo hadde staket ut, og isteden vil søke å komme til en forståelse med kirken.

FRANKRIKE

To katolske lærde innvalgt i Académie Française.

Kardinal Tisserant og professor Jean Guilton er nylig begge innvalgt blant de

«40 uødelige» — medlemmene av Det Franske Akademi.

Kardinal Eugène Tisserant er kardinalkollegiets doyen, og nyder stor anseelse i forskerkretser for sin megen lærdom på sitt spesialfelt som orientalist. Han er sjef for Vatikanets berømte bibliotek og beklædt i en årrekke embedet som prefekt for Kirkens kongregasjon for orientalerne — det vil si «departementet for orientalske saker» — inntil han ifjor gikk av.

Professor Jean Guilton ble for et par

år siden utnevnt til professor ved Sorbonne. Han er forfatter til en hel rekke moralfilosofiske og kristne apologetiske verker. Blant de mest kjente er hans «Essai sur l'amour humain» og «Le problème de Jesus».

Ennvidere har den katolske filosofen Jacques Maritain mottatt Akademiets store litteraturpris. Tildelingen av denne prisen betyr som regel en uoffisiell oppfordring til å melde seg som en — likeså uoffisiell — liebhaver til en ledig stol blant de førti.

<p><i>Drammens-</i> <i>firmaer</i></p>	<p>GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen</p>	<p><i>Drammens malerforretning</i> Tlf. 83 39 16 - 83 33 32 Inneh. Asbjørn Gundersen</p>
<p>HARALD LYCHE & CO. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy</p>	<p>GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN</p>	
<p>NORLØFF Jernvareforretning A/S Drammen - Tlf. 83 65 80</p>	<p> TYRILYS ^{1/8} TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri</p>	

TRONDHEIM

<p>^{1/8} BYGG ENTREPRENØRFORRETNING</p>	<p>Berg & Wigum^g ELEKTRISK INSTALLASJONSFORRETNING Telefon 21483 - Trondheim</p>	
<p>L. GALLIGANI Pryd- og Brukskunst</p>	<p>AKTIESELSKAPET PROTON Elektriske installasjoner</p>	<p>Et ord er nok ... KVALITET <i>Johan Halge'sen</i></p>
<p>INGV. ALSTAD Fisk - Sild Ilevollen 32 - Tlf. 20291 Trondheim</p>		<p>HAAKON LEIN Conditori og Dampbakeri Mellemveien 18</p>
<p> BAUCKS AUKTIONSFORRETNING TRONDHEIM</p>	<p> PEDERSEN O. Trygv. gt. 35 Etabl. 1858 Alt i glass, porselen, stentøy og kjøkkenutstyr En detalj. En gros</p>	
<p>Karl Wilh. Wickstrøm UTSTYR FOR LEGER OG SYKEHUS Postbox 144 - Trondheim - Norway Jomfrugt. 6, tlf. 22784 - 26741</p>	<p>ILA FARVEHANDEL Telefon 25480 Alt i malerverer</p>	

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO.
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Glagsvei 23, Grefsen

Tlf. 37 57 68

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

WISBECH
ANTIKSÆLSKAP

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

Brevskolen om den
katolske kirkes tro
og moral

Spørsmål besvares av lærerne.
Kurspris kr. 10.—.

Katolsk Informasjon

Postboks 3664 - Oslo

H-O

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler